

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

06 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către partea vătămată Bivol Tudor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui

Tacu Grigore xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 10.08.2015-26.07.2019;

Instanța de apel: 23.08.2019-26.10.2020;

Instanța de recurs: 27.01.2021-06.07.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 26 iulie 2019, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Tacu Grigore, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

2. Potrivit rechizitoriului Tacu Grigore a fost învinuit în aceea că la 10 martie 2015, aproximativ ora 23:50, pe o stradă din s. Peciște, r-nul Rezina, în fața gospodăriei sale, fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, având cu sine o armă de vânătoare de model „TOZ” cu nr. II 43086, calibrul 16 mm pe care o deținea ilegal, în cadrul unei neînțelegeri iscate la acel moment cu Bivol Tudor, intenționat, cu scopul de a-i provoca celui din urmă vătămări corporale grave, a efectuat o împușcătură din arma de foc în direcția lui Bivol Tudor și anume în regiunea organului de importanță vitală – cap, ca urmare cauzându-i o rană în regiunea craniului.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 97D din 23 aprilie 2015, ca rezultat al acțiunilor infracționale ale lui Tacu Grigore, părții vătămate Bivol Tudor i-au fost cauzate vătămări corporale grave sub formă de traumatism prin armă de foc, plagă lacerată fronto-parietal stânga, fractură multieschiloasă, înfundată fronto-parietal stânga, hematom subdural (60 ml) și focar de dilacerare în lobii fronto-parieto-temporali a emisferei stângi, contuzie cerebrală.

Astfel, acțiunile lui Tacu Grigore, au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață*.

3. Procurorul, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Tacu Grigore să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Să fie admisă acțiunea civilă depusă de partea vătămată Bivol Tudor.

Să fie dispusă încasarea din contul lui Tacu Grigore în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 8 330 lei, suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară

În motivarea apelului a indicat, că vina inculpatului Tacu Grigore în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, se demonstrează prin următoarele probe: declarațiile părții vătămate Bivol Tudor; declarațiile martorului Chiabur Simion; declarațiile martorului Țocană Anton; declarațiile martorului Șchiopu Elena; declarațiile părții vătămate Gherciu Ion; procesul-verbal de ridicare din 11 martie 2015, potrivit căruia la Tacu Grigore s-a depistat și s-a ridicat o armă de vânătoare de model „Toz” cu nr. II 43086, calibrul 16 mm; procesul-verbal de percheziție din 11 martie 2015; procesul-verbal de ridicare din 11 martie 2015, potrivit căruia la cet. Gherciu Ion s-a depistat și s-a ridicat un cartuș cu calibrul 16 mm și două tuburi de la cartuș cu calibrul 16 mm; raportul de expertiză complexă balistică și fizico-chimică nr. 2359 și nr. 2360 din 02 aprilie 2015; raportul de expertiză medico-legală nr. 97/D din 23 aprilie 2015; raportul de expertiză medico-legală nr. 180/D din 29 iunie 2015; raportul de expertiză balistică nr. 6489 din 14 iunie 2015; raportul de expertiză judiciară complexă nr. 622-635 CNEJ, nr. 396 CML din 22 septembrie 2017 și corpul delict – o armă de vânătoare de model „TOZ-63” cu nr. II 43086, calibrul 16 mm și trei tuburi de cartuș, calibrul 16 mm.

A menționat, că încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului Tacu Grigore, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, este una corectă, precizând că calificarea infracțiunii se efectuează la toate etapele procesului penal, de către organul de urmărire penală, precum și de către instanța de judecată.

Astfel, a susținut acuzarea că în privința faptului care a avut loc la 10 martie 2015, în s. Peciște, r-nul Rezina, a doua zi, la 11 martie 2015, de către organul de urmărire penală al IP Rezina, a fost pornită urmărirea penală, și anume cauza penală nr. 2015280122, în baza art. 287 alin. (3) Cod penal și cauza penală nr. 2015280126, în baza art. 27, 145 alin. (1), 349 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, a precizat că infracțiunea prevăzută de art. 145 alin. (1) Cod penal, face parte dintr-un capitol cu infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, care se atribuie la infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei.

A menționat, că de către organul de urmărire penală a fost pornită urmărirea penală pe fapt (in rem), iar calificarea făcută inițial, a fost modificată

de către procuror prin emiterea ultimei ordonanțe de punere sub învinuire a persoanei, din care motiv consideră că prima instanță neîntemeiat a conchis asupra faptului precum că urmărirea penală nu a fost pornită, iar învinuirea înaintată și rechizitoriul urmează a fi declarate nule.

A mai indicat, că prin ordonanța de scoatere de sub urmărire penală pe trei capete de acuzare – art. 287 alin. (3), art. 27,145 alin. (1) și art. 349 alin. (1) Cod penal, a învinuitului Tacu Grigore, s-a stabilit că acțiunile ultimului nu întrunesc elementele componente ale acestor infracțiuni, din care motiv a constatat că fapta lui Tacu Grigore, urmează corect a fi calificată în baza infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, reieșind din circumstanțele cauzei, declarațiile martorilor și intenția făptuitorului.

Or, potrivit ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, rezultă că urmărirea penală continuă, urmând a fi formulată o nouă învinuire lui Tacu Grigore, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, care a fost înaintată a doua zi, în conformitate cu prevederile art. 283 alin. (1) pct. 1), 405, 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală. Astfel că cauza penală nu a fost clasată.

4. Partea vătămată Bivol Tudor, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Tacu Grigore să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile.

În motivarea apelului a indicat, că prin acțiunile inculpatului Tacu Grigore, acesta a atenat la viața și sănătatea sa.

Consideră, că concluzia primei instanțe cu privire la încetarea procesului penal intentat în privința lui Tacu Grigore, este neîntemeiată, or, prin ordonanța din 15 iunie 2015, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, acesta nefiind scos de sub urmărirea penală.

A mai susținut, că este un motiv de formalitate faptul că în ordonanța din 15 iunie 2015, nu au fost indicate prevederile art. 283 Cod de procedură penală, fapt care nu poate constitui temei pentru încetarea procesului penal, întrucât Tacu Grigore, fiind scos de sub urmărirea penală pentru infracțiunile prevăzute de art. 27, 145, 287, 349 Cod penal, concomitent a fost pus sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, pentru aceeași faptă, or, cauza a fost pornită pe fapt, iar ulterior fiind recalificată.

De asemenea, în opinia părții vătămate, prima instanță eronat a interpretat prevederile art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, întrucât în cadrul urmăririi penale, apărarea nu a invocat problema nulității unor acte, fapt care îi decade din dreptul de a invoca nulitatea în sensul art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2020, au fost respinse apelurile ca fiind nefondate și menținută sentința primei instanțe fără modificări.

5.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și just a concluzionat că procesul penal în privința lui Tacu Grigore privind săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, urmează a fi încetat din motiv că există

circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Astfel, a reținut instanța de apel că de către Inspectoratul de poliție Rezina, la 11 martie 2015 a fost pornită cauza penală nr. 2015280122 în baza art. 287 alin. (3) Cod penal și cauza penală nr. 2015280126 în baza art. 27, 145 alin. (1) și art. 349 alin. (1) Cod penal, iar la data de 12 martie 2015, aceste două cauze penale au fost conexe într-o procedură unică cu atribuirea numărului unic 2015280122.

Prin urmare, a indicat instanța de apel că prin ordonanța din 12 martie 2015, Tacu Grigore a fost recunoscut în calitate de bănuit în baza art. 27, 145 alin. (1), 349 alin. (1) Cod penal, pentru faptul agresării fizice și efectuarea unei împușcături cu o armă de vânatoare, în regiunea capului lui Bivol Tudor, domiciliat în s. Peciște, r-nul Rezina, de către persoana cunoscută, lângă poarta gospodăriei lui Tacu Grigore, situată în s. Peciște, r-nul Rezina, la data de 10 martie 2015, ora 23:50, iar ca urmare lui Bivol Tudor i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de plagă prin armă de foc în regiunea craniului și a fost internat în secția de reanimare a Spitalului r-nului Rezina.

Prin ordonanța din 13 martie 2015, Tacu Grigore a fost pus sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (3), 27, 145 alin. (1), 349 alin. (1) Cod penal, iar prin ordonanța din 15 iunie 2015, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Tacu Grigore cu privire la capetele de acuzare în baza art. 287 alin. (3), art. 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, din motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele acestor infracțiuni. Totodată, prin ordonanța respectivă, procurorul a dispus punerea lui Tacu Grigore sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, înaintând învinuirea în baza acestui articol.

Examinând ordonanța din 15 iunie 2015, instanța de apel a reținut că, procurorul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Tacu Grigore cu privire la capete de acuzare în baza art. 287 alin. (3), art. 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, pentru faptul că la data de 10 martie 2015, aproximativ ora 23:50, cet. Tacu Grigore, pe o stradă din s. Peciște, r-nul Rezina, în fața gospodăriei sale, fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, având cu sine o armă de vânatoare de model „TOZ” cu nr. И 43086, calibrul 16 mm pe care o deținea ilegal, încălcând grosolan ordinea publică, exprimând o obrăznicie deosebită, fără nici un motiv, intenționat, cu scopul de a-l omorî, în prezența mai multor persoane, a efectuat o împușcătură din arma de foc în direcția cet. Bivol Tudor, în regiunea organelor de importanță vitală – cap, și ca urmare cauzându-i plagă în regiunea craniului, însă acțiunile lui criminale nu și-au produs efectul din motive independente de voința lui, deoarece victima a reușit să supraviețuiască, fiindu-i acordat ajutorul medical necesar la timp.

Continuându-și acțiunile sale criminale, după efectuarea împușcăturii în direcția lui Bivol Tudor, care a căzut jos, tot în același loc, Tacu Grigore, nu s-a subordonat față de cerințele legale ale șefului de post OOS al SP nr. 2 a IP Rezina, locotenent de poliție, Chiabur Simion, care se afla în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu și care a intervenit în vederea curmării acțiunilor ilegale ale lui

Tacu Grigore, în scopul sistării activității de serviciu a colaboratorului de poliție, a îndreptat arma de vânătoare de model „TOZ” cu nr. И 43086, calibrul 16 mm spre Chiabur Simion, amenințându-l cu moartea.

Prin urmare, a reținut instanța de apel că prin ordonanța din 16 iunie 2015, Tacu Grigore a fost recunoscut în calitate de învinuit, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, pentru faptul că la data de 10 martie 2015, aproximativ ora 23:50, cet. Tacu Grigore pe o stradă din s. Peciste, r-nul Rezina, în fața gospodăriei sale, fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, având cu sine o armă de vânătoare de model „TOZ” cu nr. И 43086, calibrul 16 mm, pe care o deținea ilegal, în cadrul unei neînțelegeri iscate pe moment cu cet. Bivol Tudor, intenționat, cu scopul de a-i provoca celui din urmă vătămări corporale grave, a efectuat o împușcătură din arma de foc în direcția cet. Bivol Tudor și anume în regiunea organului de importanță vitală – cap, ca urmare cauzându-i o rană în regiunea craniului. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 97 D din 23 aprilie 2015, ca rezultat al acțiunilor infracționale ale lui Tacu Grigore, părții vătămate Bivol Tudor i-au fost cauzate vătămări corporale grave sub formă de traumatism prin armă de foc, plagă lacerată fronto-parietal stânga, fractură multieschiloasă, înfundată fronto-parietal stânga, hematom subdural (60ml) și focar de dilacerare în lobii fronto-parieto-temporal a emisferei stângi, contuzie cerebrală.

În acest sens, reținând prevederile hotărârii Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, din 15 mai 2015, pct. 41-59, instanța de apel a stabilit că deși prin ordonanța din 15 iunie 2015 a fost dispusă scoaterea lui Tacu Grigore de sub urmărire penală cu privire la capetele de acuzare în baza art. 287 alin. (3), art. 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, acuzatorul de stat prin ordonanța din 16 iunie 2015, a înaintat învinuirea lui Tacu Grigore în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, pentru fapta care a și fost scos de sub urmărire penală, astfel acceptând un renunț la acuzare pentru aceleași fapte, pentru care ulterior îi incriminează inculpatului săvârșirea altei infracțiuni, fapt inadmisibil de drept, și care încalcă grav dreptul de a nu fi urmărit penal de două ori, pentru aceleași fapte.

Instanța de apel a precizat, că după punerea sub învinuire pe Tacu Grigore în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, acuzarea nu a efectuat careva acțiuni de urmărire penală care să se refere la bănuiala rezonabilă privind săvârșirea infracțiunii de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau sănătății, care este periculoasă pentru viață, însă în cadrul primei instanțe, s-a bazat anume pe probele administrate până la emiterea ordonanței din 16 iunie 2015.

Astfel, din materialele cauzei penale, instanța de apel a reținut că, fiind incriminată inculpatului Tacu Grigore fapta prejudiciabilă de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, organul de urmărire penală nu a emis nemijlocit ordonanța de pornire a urmăririi penale pe aceste fapte, ceea ce atestă că, atât ordonanța de punere sub învinuire din 16 iunie 2015, precum și rechizitoriul, și toate probele administrate la caz, urmează a fi declarate nule, în contextul în care, în speță, se impunea emiterea unei

ordonanțe privind pornirea urmăririi penale în privința lui Tacu Grigore pentru fapta prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal, or, în privința acestuia a fost emisă ordonanța din 15 iunie 2015 privind scoaterea de sub urmărire penală cu privire la capete de acuzare în baza art. 287 alin. (3), art. 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, fapte pentru care au și fost pornite două dosare penale la data de 11 martie 2015.

Instanța de apel a conchis, că organul de urmărire penală nu a stabilit complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, și nu a verificat legalitatea probelor administrate, prin prisma cerințelor de fapt și de drept, or, la caz s-a stabilit că au fost comise încălcări de ordin procesual, care afectează legalitatea procesului penal desfășurat, iar în consecință, duc la încetarea procesului penal, în legătură cu constatarea circumstanțelor care exclud sau condiționează tragerea lui Tacu Grigore la răspundere penală pentru fapta incriminată, prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal.

În opinia instanței de apel, relevante la caz sunt prevederile deciziei Curții Constituționale nr. 12 din 07 februarie 2017 de inadmisibilitate a sesizării nr. 123g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 274 alin. (7) din Codul de procedură penală (începerea urmăririi penale), precum și pct. 22) al Instrucțiunii privind modul de primire, înregistrare, evidență și examinare a sesizărilor și a altor informații despre infracțiuni, Anexa nr. 1 la Ordinul Interdepartamental al Procurorului General, Ministrului Afacerilor Interne, Directorului General al Serviciului Vamal, Directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008, și pct. 17) al Instrucțiunii privind evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, Anexa nr. 2 al aceluiași Ordin Interdepartamental nr. 121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008.

Rezumând normele de drept, în raport cu circumstanțele constatate, instanța de apel a stabilit, că lipsa ordonanței de pornire a urmăririi penale pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, incriminată lui Tacu Grigore, atrage nulitatea ordonanței de punere sub învinuire din 16 iunie 2015, precum și a tuturor actelor și acțiunilor procedurale efectuate în cauza penală.

Totodată, instanța de apel a mai reținut, că prin ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 15 iunie 2015, în privința lui Tacu Grigore, procurorul a menționat că, din probele administrate, nu a fost demonstrat faptul că Tacu Grigore a acționat cu intenție, având scopul de a încălca ordinea publică sau de a-l omorî pe partea vătămată Bivol Tudor, nu trezește dubii declarațiile învinuitului conform cărora a efectuat împușcătura întâmplător, neavând scopul de a trauma pe cineva sau de a încălca ordinea publică, iar în cadrul urmăririi penale nu au fost acumulate probe concrete și concludente că la data de 10 martie 2015, învinuitul Tacu Grigore a aplicat arma intenționat.

Or, deja prin ordonanța din 16 iunie 2015, conform căreia s-a dispus punerea sub învinuire a lui Tacu Grigore în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, procurorul a reținut intenția directă ca element al laturii subiective a infracțiunii de vătămare intenționat gravă a integrității corporale sau sănătății,

fapt ce denotă că învinuirea formulată prin rechizitoriu nu corespunde prevederilor art. 281 Cod de procedură penală, în contextul în care, latura subiectivă a infracțiunilor analizate, se manifestă prin intenție directă, la caz, procurorul constatând prin ordonanța din 15 iunie 2015, că nu a fost demonstrată intenția, ca în ordonanța din 16 iunie 2015, să constate contrariul.

Așadar, instanța de apel a menționat că ordonanța din 16 iunie 2015, nu este clară sub aspectul elementelor componente ale infracțiunii incriminate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, or, din momentul scoaterii lui Tacu Grigore de sub urmărire penală și până la punerea acestuia, sub noua învinuire, fără a fi pornită pe fapta dată urmărirea penală conform prevederilor art. 274 Cod de procedură penală, nu s-au stabilit careva alte circumstanțe, probe noi sau fapte recent descoperite, sau un careva viciu fundamental care ar fi afectat ordonanța din 15 iunie 2015 și ar condiționa emiterea ordonanței din 16 iunie 2015, de înaintare a unei acuzații noi.

Reținând prevederile art. 251 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că în speță, în lipsa ordonanței de începere a urmăririi penale în privința lui Tacu Grigore pentru faptele incriminate, rezultă că probele au fost administrate cu încălcarea normelor ce reglementează începerea și desfășurarea urmăririi penale în cadrul legal.

6. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În argumentarea recursului menționează, că instanța de apel nu a răspuns motivat la fiecare argument invocat în cererile de apel, or, atât acuzarea, precum și partea vătămată au criticat în cererile de apel modalitatea în care prima instanță a apreciat probele administrate, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestor aspecte.

Consideră, că instanța de apel s-a limitat doar la rezumarea selectivă a unor constatări făcute de către prima instanță, fără a analiza faptul dacă acestea sunt argumentate.

Susține acuzarea, că omisiunea de a se expune motivat asupra argumentului invocat în cererea de apel cu privire la modalitatea de apreciere a probelor și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către Tacu Grigore, echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Precizează, că deși din textul deciziei instanței de apel, rezultă că aceasta nu a procedat efectiv la aprecierea probelor, totuși în pct. 8 din decizie, instanța de apel reține că a judecat cauza prin cercetarea probelor administrate de către prima instanță, prin aprecierea acestora din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Consideră acuzarea, că instanța de apel, examinând apelurile declarate, nu și-a formulat clar concluziile cu privire la procedura de judecare a cauzei, întrucât nu este clară poziția instanței de apel expusă în pct. 8 din decizie, referitor la faptul că a judecat cauza în privința lui Tacu Grigore prin cercetarea probelor administrate de către prima instanță, în contextul în care instanța de judecată nu are competența de a administra probe.

De asemenea, susține că prin aprecierea probelor, instanțele de fond urmau să constate dacă fapta reținută în privința inculpatului Tacu Grigore prin rechizitoriu, a fost săvârșită de către acesta, și dacă încadrarea juridică este una corectă, chiar dacă s-au constatat careva circumstanțe care ar fi exclus pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, or, existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, reținute de către instanțele de fond, nu exclude vinovăția inculpatului.

Mai mult, indică că temeiul reținut de către instanțele de fond la adoptarea soluției de încetare a procesului penal, și anume existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, prin definiție este unul de nereabilitare, din care motiv consideră că instanțele de fond urmau să descrie fapta infracțională, considerată ca fiind dovedită, cu indicarea locului, timpului, modului săvârșirii acesteia, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, să rețină încadrarea juridică a faptei, iar ulterior să constate existența unor circumstanțe care după caz, exclud pornirea urmăririi penale, sau condiționează pornirea urmăririi penal, ori exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Menționează, că prima instanță a adoptat sentința după forma și conținutul specific unei sentințe de achitare.

Totodată, invocă acuzarea că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor invocate în apel referitor la faptul că nu există careva impedimente de ordin procedural la punerea lui Tacu Grigore sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, după ce ultimul a fost scos de sub urmărirea penală pe capetele de acuzare prevăzute de art. 27, 145 alin. (1) Cod penal, 287 alin. (3) și 349 alin. (1) Cod penal.

Precizează, că acțiunea de punere sub învinuire la data de 16 iunie 2015 pe Tacu Grigore pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, a fost efectuată într-o cauză penală în care urmărirea penală și procesul penal nu au fost clasate o dată cu scoaterea de sub urmărire penală pe Tacu Grigore, pe capetele de acuzare prevăzute de art. 27, 145 alin. (1) Cod penal, 287 alin. (3) și 349 alin. (1) Cod penal.

Or, emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, nu era necesară, în contextul în care organul de urmărire penală a demarat o investigație penală, în cadrul căreia avea discreția de a stabili încadrarea exactă a faptei săvârșite de către Tacu Grigore, iar scoaterea lui Tacu Grigore de sub urmărirea penală prin ordonanța din 15 iunie 2015, a vizat nemijlocit încadrarea juridică a faptei.

Invocând prevederile art. 275 alin. (1) pct. 9) Cod de procedură penală, susține acuzarea, că în cazul în care o circumstanță de drept sau de fapt, nu este prevăzută expres de lege, aceasta nu poate fi interpretată ca circumstanță care condiționează excluderea, sau după caz, exclude urmărirea penală.

De asemenea, consideră că instanțele de fond eronat au conchis asupra faptului că organul de urmărire penală urma să emită ordonanță de pornire a urmăririi penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (1) Cod penal,

or, cadrul legal de procedură penală, nu prevede expres necesitatea de a corespunde exact încadrarea juridică a faptei la începerea urmăririi penale, cu încadrarea juridică a aceleiași fapte, la punerea sub învinuire a persoanei.

Menționează, că deși instanțele de fond și-au motivat soluția inclusiv sub aspectul încălcării de către organul de urmărire penală a principiului dublei incriminări – non bis in idem, instanțele nu au reținut acest temei și la baza adoptării soluției de încetare a procesului penal, acestea bazându-se doar pe existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, or, instanța de apel urma să intervină în vederea corectării acestei erori comise de către prima instanță.

Mai mult, susține acuzarea, că deși prima instanță a încetat procesul penal din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, neîntemeiat a indicat în textul sentinței expresii care se referă la temeiurile de achitare, și anume: *„...procurorul nu a stabilit complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv, circumstanțele cauzei, și nu a verificat legalitatea probelor administrate”*; *„...calificarea faptei fiind eronată în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, ș.a.”*.

Astfel, conchide că instanțele de fond nu au clarificat faptul dacă omisiunea de a începe urmărirea penală în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, este de natură să excludă urmărirea penală, sau pornirea urmăririi penale, ori să condiționeze sau să excludă tragerea la răspundere penală.

7. Partea vătămată Bivol Tudor, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În argumentarea recursului partea vătămată indică prevederile pct. 33) din hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 13 octombrie 2015, prevederile hotărârii Curții Constituționale nr. 14 din 27 mai 2014, precum și hotărârea CEDO *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni contra României din 24 mai 2007*.

Menționează, că prin acțiunile inculpatului Tacu Grigore, acesta a atentat la viața sa, având intenția ca să-i curme viața, prin aplicarea armei de foc, pe care a îndreptat-o spre capul său și a împușcat, iar faptul că nu și-a pierdut viața se datorează acțiunilor medicilor care au intervenit prompt.

Consideră partea vătămată, că prima instanță, la adoptarea soluției de încetare a procesului penal, s-a bazat doar pe unele circumstanțe formale, astfel că prin ordonanța din 15 iunie 2015, acțiunile lui Tacu Grigore doar au fost reîncadrate, acesta nefiind scos integral de sub urmărire penală.

Prin urmare, susține că concluzia primei instanțe precum că procurorul nu a indicat în ordonanță prevederile art. 283 Cod de procedură penală, este una eronată, considerând că acesta este un motiv formal, or, neindicarea în ordonanță a prevederilor art. 283 Cod de procedură penală, nu poate constitui temei pentru încetarea procesului penal.

Mai indică, că prin ordonanța din 15 iunie 2015, Tacu Grigore fiind scos de sub urmărire penală pentru capetele de acuzare prevăzute de art. 27, 145, 349 și 287 Cod penal, a fost concomitent pus sub învinuire pentru aceeași faptă,

aceasta nefiind o faptă nouă.

8. Avocatul Foltea Vasile în numele inculpatului a depus referință la recursurile declarate de procuror și partea vătămată, pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

În opinia apărării, instanțele de fond corect au stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și au ajuns la concluzia că procesul penal în privința lui Tacu Grigore urmează a fi încetat din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

9. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, se atestă că procurorul invocă în calitate de temei pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar partea vătămată invocă prevederile art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; 12) faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită*, însă reieșind din esența argumentelor invocate de către partea vătămată Bivol Tudor, se atestă că acestea de asemenea se referă la temeiul de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) a art. 427 Cod de procedură penală, din care motiv Colegiul penal lărgit se va expune în privința acestui temei de casare.

Reieșind din textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticele aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Potrivit sentinței, procesul penal intentat în privința lui Tacu Grigore, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, a fost încetat din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către partea acuzării și partea vătămată, instanța de apel a dispus respingerea acestora ca fiind nefondate și menținerea sentinței primei instanțe.

Astfel, analizând soluția instanței de apel în raport cu argumentele aduse de acuzare și partea vătămată în cererile de apel și de recurs, Colegiul penal lărgit atestă că decizia instanței de apel nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, din următoarele considerente.

Deși instanța de apel menține soluția primei instanțe de încetare a procesului penal intentat în privința lui Tacu Grigore, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, iar ca temei reține admiterea încălcărilor de ordin procesual care afectează legalitatea procesului penal desfășurat, și anume – lipsa ordonanței de pornire a urmăririi penale în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, aceasta contradictoriu motivează prin prisma faptului că ordonanța din 16 iunie 2015 nu este clară sub aspectul elementelor componente ale infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, reținând în acest sens că din momentul scoaterii lui Tacu Grigore de sub urmărirea penală și până la punerea acestuia sub noua învinuire, fără a fi pornită pe această faptă urmărirea penală conform art. 274 Cod de procedură penală, nu s-au stabilit careva alte circumstanțe, probe noi sau fapte recent descoperite, sau un careva viciu fundamental care ar fi afectat ordonanța din 15 iunie 2015 și ar condiționa emiterea ordonanței din 16 iunie 2015, de înaintare a unei acuzații noi.

Colegiul penal lărgit atestă că aceste constatări ale instanței de apel poartă un caracter contradictoriu, ori deși pe de o parte instanța reține că lipsa ordonanței de pornire a urmăririi penale pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, în privința lui Tacu Grigore, atrage nulitatea ordonanței de punere sub învinuire din 16 iunie 2015, precum și a tuturor actelor și acțiunilor procedurale efectuate în cauza penală, pe de altă parte instanța de apel conchide că învinuirea înaintată nu corespunde prevederilor art. 281 Cod de procedură penală, făcând referire în acest sens la faptul că latura subiectivă a infracțiunilor analizate se manifestă prin intenție directă, iar procurorul a constatat prin ordonanța din 15 iunie 2015 că nu a fost demonstrată intenția și ulterior prin ordonanța din 16 iunie 2015, a constatat contrariu.

Sub un alt aspect, Colegiul penal lărgit evidențiază și faptul că, sunt contradictorii și constatările instanței de apel potrivit cărora, deși reține că prin ordonanța din 15 iunie 2015, a fost dispusă scoaterea lui Tacu Grigore de sub urmărirea penală cu privire la capetele de acuzare în baza art. 287 alin. (3), 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, și prin ordonanța din 16 iunie 2015, lui Tacu Grigore i-a fost înaintată învinuirea în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, pentru aceeași faptă, ulterior conchide că după punerea sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, acuzatorul nu a efectuat careva acțiuni de urmărire penală ce se referă la bănuiala rezonabilă privind săvârșirea infracțiunii de vătămate intenționată gravă a integrității corporale sau sănătății, care este periculoasă pentru viață.

Or, în acest context, se reține că prin ordonanța din 15 iunie 2015, procurorul a dispus scoaterea de sub urmărirea penală pe trei capete de acuzare, pe Tacu Grigore învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (3), 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, din motivul inexistenței în acțiunile lui a elementelor componente acestor infracțiuni, și totodată punându-l pe Tacu Grigore sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, ceea ce atestă o recalificare a acțiunilor săvârșite de Tacu Grigore din prevederile art. 287 alin. (3), 27, 145 alin. (1) și 349 alin. (1) Cod penal, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, în contextul în care urmărirea penală a fost pornită pe fapt (in rem).

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel nu a pătruns în esența argumentelor invocate în apelul acuzării și părții vătămate, nu le-a supus verificării prin prisma probatoriului administrat la dosar și nu a răspuns în mod corespunzător la toate motivele invocate în cererile de apel.

Astfel, ținând cont de motivele expuse în apelurile declarate, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a examinat argumentele din apelul procurorului cu privire la faptul, că „...*organul de urmărire penală a pornit urmărirea penală pe fapt (in rem), ceea ce atestă că calificarea făcută inițial, a fost modificată prin emiterea ordonanței de punere sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, întrucât prin ordonanța de scoatere de sub urmărirea penală pentru capetele de acuzare în baza art. 27, 145 alin. (1), 349 și 287 Cod penal, procurorul a stabilit că acțiunile lui Tacu Grigore nu întrunesc elementele componente ale acestor infracțiuni, din care motiv fapta acestuia*

urmează corect a fi calificată în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, reieșind din circumstanțele faptei, declarațiile martorilor și inenția făptuitorului, or, cauza penală nu a fost clasată"; precum și argumentele din apelul părții vătămate referitor la faptul că „...deși Tacu Grigore, a fost scos de sub urmărirea penală intentată în baza art. 27, 145, 287, 349 Cod penal, concomitent acesta a fost pus sub învinuire în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, pentru aceeași faptă, întrucât cauza a fost pornită pe fapt, iar ulterior fiind recalificată”; „...că prima instanță eronat a interpretat prevederile art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, în contextul în care, la etapa urmăririi penale, apărarea nu a invocat problema nulității unor acte, fapt care îl decade din dreptul de a invoca nulitatea în sensul art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală”.

În concluzie, instanța de recurs atestă că argumentele invocate în cererile de apel nu au fost supuse verificării de către instanța de apel, argumente care, de fapt, țin de soluționarea fondului apelului și neexpunerea asupra acestora reprezintă neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Colegiul penal lărgit amintește, că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești.

Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs.

Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției.

Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. (§ 30, 31 cauza *Fomin vs R. Moldova*, decizia din 11 octombrie 2011).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să examineze amănunțit aspectele descrise întru evitarea încălcării dreptului la un proces echitabil al inculpaților garantat de articolul 6 & 1 CEDO coroborat cu art. 4, 20 din Constituție.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Totodată, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției

adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și recurs, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către partea vătămată Bivol Tudor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui **Tacu Grigore xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **25 august 2021.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion